

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

CURSO 2022/23

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN										
DISCIPLINA: PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA INSTRUMENTAL (CLARINETE)										
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO		CLARINETE
CARÁCTER	OBRIGATORIO							TIPO DE CLASE		COLECTIVA
DEPARTAMENTO	VENTO-MADEIRA							XEFE/A DE DPTO.		ISMAEL VAQUERO
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	UXÍA BOLAÑO AMIGO
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:	1H.
ECTS/CUAD.	-	-	-	-	-	-	3	-	Observacións:	
DOCENTES:	NOME E APELIDOS							EMAIL/TEL/WEB		TITORÍA
	UXÍA BOLAÑO AMIGO							uxia.bolanho@edu.xunta.gal		Xoves de 13.30 a 14.30 h.

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRIPTOR	Preparación para a práctica docente. Desenvolvemento da capacidade de transmisión dos coñecementos adquiridos. Estudo das estratexias e recursos didácticos necesarios para a docencia.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os adquiridos nas diferentes disciplinas da especialidade.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina ten relación directa con disciplinas propias de interpretación (instrumento, repertorio, música de cámara e orquestra). A Pedagogía e didáctica instrumental debe capacitar ao alumno/a para o seu futuro como docente, conseguindo transmitir a técnica instrumental adquirida, así como as características do repertorio e estilo de interpretación.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T15
COMPETENCIAS XERAIS	X5, X10, X19, X24, X25, X26
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS	E16
Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro e no Decreto 171/2016, do 24 de novembro.	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADA
Fomentar no alumnado o interese pola ensinanza do seu propio instrumento	T1, T2, T3, T8, T15, X10, X19, X24, X25, X26, E16
Coñecer as metodoloxías existentes para a ensinanza do instrumento	T1, T2, T4, X19, X24, X25, E16

Elaborar e recompilar material de traballo axeitado para os diferentes niveis do ensino do instrumento	T1, T2, T4, T15, X5, X19, X24, X25, X26, EI6
Coñecer a lexislación vixente a nivel autonómico referente ás ensinanzas de música, co fin de aplicala na elaboración de programacións didácticas, a largo e curto prazo, nos diferentes niveis de ensino	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, EI6
Desenvolver estratexias de ensinanza, mostrando a capacidade de análise, e aportando solucións distintas segundo os problemas de cada alumno/a	T1, T3, T8, T15, X10, X19, X26, EI6
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e dos futuros alumnos/as, para consulta e elaboración de material didáctico, así como ferramentas pedagóxicas	T1, T2, T4, T15, X5, X24, X25, EI6

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
As diferentes escolas	Fundamentación psicolóxica e pedagóxica do currículo Escolas e sistemas pedagóxicos específicos do instrumento Sistemas metodolóxicos máis relevantes de iniciación ao instrumento Actividades de consolidación e reforzo	2,5 0,5
	A planificación docente	Programacións: coñecemento e elaboración Unidades didácticas: coñecemento e elaboración Actividades de consolidación e reforzo
A ensinanza da técnica	Recursos Secuenciación Actividades de consolidación e reforzo	3 0,5
	O repertorio e o estilo interpretativo	Criterios didácticos para a elección do repertorio Recursos Secuenciación Actividades de consolidación e reforzo
Estratexias de ensinanza aprendizaxe	Recursos Estratexias didácticas	2
As TIC e os seus beneficios no estudo	Innovar en educación Usos das TICs nos procesos de ensinanza e aprendizaxe	1
TOTAL SESIÓNS:		16

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	0,5	-	0,5
Exposición práctico-teórica (Exposición do traballo do alumno/a na aula)	5,5	-	5,5
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a)	5	-	5
Pescuda de información (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).	-	52	52
Preparación de material didáctico	-	22	22
Actividades complementarias (Asistencia a cursos, seminarios, conferencias..., relacionados coa disciplina, impartición de cursos ou clases do seu instrumento...).	1	-	1

Tutorías (atención particular ao alumno/a)	2	-	2
Actividades de avaliación: - Presentación traballos - Revisión de probas	2	-	2
TOTAL HORAS:			90

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Seguimento das sesións de clase	<ol style="list-style-type: none"> Asistencia e participación nas sesións de clase. Mostra de interese con respecto aos contidos abordados. Implicación no proceso de realización e presentación dos traballos individuais e/ou grupais. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	40,00%
Elaboración de traballos individuais e/ou grupais (Portfolio da materia)	<ol style="list-style-type: none"> Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	60,00%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Realización dunha proba teórica	<ol style="list-style-type: none"> Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. Capacidade de relación, coherencia e calidade lingüística do discurso. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se evidencie contar con coñecementos sobre os aspectos abordados. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. Asimilación dos contidos referidos nesta guía docente. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%
Elaboración dun traballo individual relacionado cos contidos referidos nesta guía docente (presentación escrita e exposición oral)	<ol style="list-style-type: none"> Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
*(Alumnos que superen as 4 faltas por cuadrimestre, establecidas no centro, aprobadas en consello escolar)			
Realización dunha proba teórica	<ol style="list-style-type: none"> Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. Capacidade de relación, coherencia e calidade lingüística do discurso. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se evidencie contar con coñecementos sobre os aspectos abordados. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. Asimilación dos contidos referidos nesta guía docente. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%

Elaboración dun traballo individual relacionado cos contidos referidos nesta guía docente (presentación escrita e exposición oral)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
Realización dunha proba teórica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Capacidade de relación, coherencia e calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se evidencie contar con coñecementos sobre os aspectos abordados. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Asimilación dos contidos referidos nesta guía docente. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%
Elaboración dun traballo individual relacionado cos contidos referidos nesta guía docente (presentación escrita e exposición oral)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Claridade de ideas, de exposición e de organización da información. 2. Relación e coherencia entre as partes do traballo, así como calidade lingüística do discurso. 3. Suficiencia e profundidade teórica, de xeito que se demostre contar con coñecementos sobre o tema abordado. 4. Creatividade e orixinalidade na presentación, abordaxe e tratamento das temáticas. 5. Documentación de apoio actualizada e referencias bibliográficas citadas conforme ás normas propias dos traballos académicos. 	T1, T2, T3, T4, T8, T15, X5, X10, X19, X24, X25, X26, E16	50,00%

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
<p>Cumpliranse as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social.</p> <p>Asimesmo terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.</p>	Aqueles que a Consellería competente en materia de Educación estableza.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS*

<p>Bolívar, A. (2005). Conocimiento didáctico del contenido y didácticas específicas. <i>Profesorado. Revista de curriculum y formación del profesorado</i>, 9, (2). Recuperado de http://www.ugr.es/~recfpro/rev92ART6.pdf.</p> <p>Brockbank, A. e McGill, I. (2002). <i>Aprendizaje reflexivo en la Educación Superior</i>. Madrid: Morata.</p> <p>Chassain, L. (1999). Le Conservatoire et la notion d'école française. En A. Bongrain e A. Poirier (Eds.), <i>Le Conservatoire de Paris, 1795-1995; Deux Cents Ans de Pédagogie</i> (pp. 15-27). Paris: Buchet/Chastel.</p> <p>Crocq, J.N. (1999). La tradition de l'école française de clarinette. En A. Bongrain e A. Poirier (Eds.), <i>Le Conservatoire de Paris, 1795-1995; 200 Ans de Pédagogie</i> (pp. 153-164). Paris: Buchet/Chastel.</p> <p>Díaz, M. e Giráldez, A. (Coords.) (2007). <i>Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical</i>. Barcelona: Graó.</p> <p>Fernández Cobo, C.J. (2010). <i>La metodología europea para clarinete anterior al Método Completo para Clarinete de Antonio Romero: influencias y aportaciones del autor a la misma</i>. Universidad Autónoma de Madrid: Madrid.</p> <p>Fernández Vicedo, F. J. (2010). <i>El clarinete en España: historia y repertorio hasta el siglo XX</i>. Universidad de Granada: Granada.</p> <p>Fernández, J. (2009). <i>Un currículo para la diversidad</i>. Madrid: Síntesis</p>

Gil, F.J. (1991). *El clarinete: técnica e interpretación*. Granada: Anel.

Gimeno, J. (Comp.) (2008). *Educación por competencias, ¿qué hay de nuevo?*. Madrid: Morata.

Guy, L. (2005). *The Daniel Bonade Workbook: Bonade's fundamental playing concepts, with illustrations, exercises, and an introduction to the orchestral repertoire*. Stony Point, NY: Rivernote Press.

Hargreaves, A. (2003). *Enseñar en la sociedad del conocimiento*. Barcelona, Octaedro.

Hemsey de Gainza, V. (2002). *Pedagogía musical: dos décadas de pensamiento y acción educativa*. Buenos Aires: Lumen Musicalis.

Hoeprich, E. (2008). *The Clarinet*. New Haven: Yale University Press.

Imbernón, F. (2017). *Ser docente en una sociedad compleja*. Barcelona: Graó.

Longueira Matos, S. (2006). *Profesores de Conservatorio. Cómo elaborar la programación y las unidades didácticas*. Sevilla: Mad.

Martin, X., Puig, J.M., Padros, M. e Trilla, J. (2008). *Tutoría, técnicas, recursos y actividades*. Madrid: Alianza.

Mateos, L.A. (2009). *Actividades musicales para atender a la diversidad*. Madrid: ICCE.

Rosales, C. (2000). *Evaluar es reflexionar sobre la enseñanza*. Madrid: Narcea.

Zabalza, M.A. (2000). *Diseño y Desarrollo Curricular*. Madrid: Narcea.

*As referencias bibliográficas teñen carácter orientador e poderán modificarse atendendo ás necesidades e intereses do alumnado.